

ΕΝΩΣΕΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ
& ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
&
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄
1965 - 1966

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ

Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Κ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Ἰανουάριος 1965-Δεκέμβριος 1966

Τεύχη 11 - 20

*Ἐπιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

I. ΔΡΟΡΑ (Ληομονημένες σελίδες)

Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἡ θέση τοῦ ἔθνους μας στὴν ὀρθογραφία τῆς γλώσσας του. Οἱ ἀγιάτρευτες δυσκολίες τοῦ σημερινοῦ τονισμοῦ	Σελ. 249
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
» » Πρὶν καὶ ἡ διγλωσσία γεννᾷ πολλαπλές καὶ βαθιές βλάβες στὸ ἔθνος μας.	» 293
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Ἐπόμνημα Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου. Μάιος 1912	» 325
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο: Ἡ γλώσσα μας στὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας. Τεύχος 14	» 1
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	

II. ΜΕΛΕΤΕΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ · ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ · ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Ἐλευθερίου Ἀθανασίου: Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ παιδικοῦ συναισθήματος.	» 592
Δεωνίδα Βελιαρούτη: Ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.	» 523,590
Ἀριστείδου Βουγιούκα: Τὰ Δημοτικά μας τραγούδια	» 507
Θεοφράστου Γέρου: Θεωρία τῆς Γλώσσας	» 483
Σπύρου Κεχρη: Τὸ φιλοσοφικὸ ζήτημα ἀντίρροπο τῆς πνευματικῆς κρίσης τῆς ἐποχῆς μας	» 497
Ἀντωνίου Κρέτση: Ἐποπτεία καὶ ἔγνοια	» 26
Γ. Κυριαζοπούλου: Δύναται νὰ αὐξηθῇ ἡ εὐφυΐα	» 611
Κων. Λυκομήτρου: Ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ ἐποχὴ μας	» 346
Leon Jeunehomme : Ἡ πρόδος τῆς Ψυχολογίας καὶ τὸ ἔργον τοῦ J. Piaget (Μεταφρ. Α. Κρέτση)	» 304,366
John Macmurray: Ἀνθρωπιστικὴ Ἀγωγή (Μετ. Ε. Κασιόλα)	» 267
Γ. Μαραγκοδάκη: Ἡ θεωρία τοῦ Skinner γιὰ τὴ μάθηση	» 514
Δημ. Παλυβοῦ: Οἱ ἀριστερόχειρες	» 25
Γ. Παπακωστούλα: Τὰ συνειδησιακὰ βιώματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων	» 296,328
Ἀθανασίου Πόπορη: Τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται τὸ σύγχρονο παιδί	» 451,503
Γρ. Τριανταφύλλου: Μηχανισμοὶ ἄμυνας ἢ προσαρμογῆς	» 277
Γεωργίου Τσαμπῆ: Τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Σκωτίας. Προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωση τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν	» 547,625
Ι. Χαλαμποπούλου: Παιδεία καὶ Τεχνικὸς Πολιτισμὸς	» 1

III. ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

'Ελευθερίου 'Αθανασίου:	Γλώσσα και σχολικό πρόγραμμα	Σελ. 18
»	»	»
	'Η φυσική, πνευματική και κοινωνική εξέλιξη του παιδιού της σχολικής ηλικίας και η ανάγνωση	» 311
Θεοφράστου Γέρον:	Τὰ λάθη τονισμού και ἡ ποσοστιαία σχέση τους μετὰ τὸ σύνολο τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν	» 253
'Εμμ. 'Εμμανουηλίδου:	'Ο ἐπαινος, ἡ ἐπίπληξη και ἡ ἀδιαφορία ὡς κίνητρα εἰς τὴν σχολ. ἐργασίαν	» 352
Εὐθ. Θεοδωροπούλου:	'Η τεχνολογία εἰς τὸ σχολεῖον	» 282
Κων. Κίτσου:	Οἱ δυσκολίες τῶν μαθητῶν στὴ λύση ἀριθμητικῶν προβλημάτων	» 3,10
Χριστ. Παπαδοπούλου:	Αἰσθητικὴ 'Αγωγή	» 29
Σπύρου Πολίτη:	Μερικὰ προβλήματα τοῦ σχολείου	» 500
'Αγγέλου Σαφαρίκα:	Τὰ Σχολικὰ προγράμματα	» 334
'Ελ. Σταματάκη:	Κατ' οἶκον ἐργασία τοῦ παιδιοῦ	» 480,41
»	Οἱ οἰκογενειακὲς καταστάσεις ἐπηρεάζουν τὴν σχολικὴν ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ	» 323

IV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Χάρη Σεκελλαρίου:	Προβλήματα τῆς Παιδικῆς Λογοτεχνίας . .	» 461
-------------------	---	-------

V. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

'Αντωνίου Μπενέκου:	'Η μείωση τοῦ ὅριου ἡλικίας στὴν πρώτη Δημοτικοῦ (Ραδ. ὁμιλία)	» 539
Samuel Roller :	'Η ἔνωση τῶν δυνάμεών μας (Μεταφ. Α.Σ.) . .	» 59
Τρ. Τριανταφύλλου:	'Επιστημονικὸ Συνέδριο	» 290
»	»	»
	'Η 'Επιμόρφωση ἐνηλίκων, συνέχεια και συμπλήρωση τῆς σχολ. ἐκπαιδεύσεως	» 520
»	»	»
	'Εκθεση α) πάνω στὴν σύσκεψη Ο.Ο.Σ.Α. ποὺ ἔγινε στὸ Παρίσι β) Πάνω στὶς ἐπισκέψεις σχολείων κ.λ.π. στὴν 'Αγγλία	» 31

VI. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Σπ. Κοκκίνη:	Βάσεις ὀργανώσεως σχολ. βιβλιοθηκῶν	» 543,597
Π.Ι. Σχοινᾶ:	Μέθοδος ἐπιμελοῦς μελάτης ἐπιστημονικοῦ βιβλίου και ἀποδελτιώσεως	» 285
'Αντ. Λαμπρινίδη:	«Πυγολαμπίδες» 'Αρχαδίου Πηγαίου	» 506

Ἡ ἔνωση τῶν δυνάμεών μας

Samuel Roller

Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Γενεύης

Ἡ 20ῆ Διεθνὴς διάσκεψη Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ποὺ συγκλήθηκε ἀπὸ τὸν Διεθνὲς Γραφεῖο Ἐκπαιδεύσεως (Bureau international d'education) καὶ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, ἀσχολήθηκε τὸ περασμένο Ἰούλιο στὴ Γενεύη, μ' ἓνα σπουδαῖο θέμα: Ἡ Ὄργάνωση τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐρευνας. Ὅπως κάθε χρόνο, στὴ συνδιάσκεψη ἔλαβε μέρος καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας (1).

Αισθάνομαι πῶς ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῶ στὶς λίγες αὐτὲς γραμμὲς τῆ συνδιάσκεψη αὐτὴ γιὰ δύο κυρίως λόγους: Πρῶτα γιὰτὶ σκέπτομαι ὄλους τοὺς Ἑλληνας Παιδαγωγούς, ποὺ πῆγαν στὰ Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας, τῆς Ἀγγλίας ἢ τῆς Ἑλβετίας, γιὰ νὰ πλουτίσουν τὶς παιδαγωγικὲς γνώσεις τους καὶ νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὶς ἐπιστημονικὲς ἔρευνες στὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ κάμω λόγο, μὲ ἰδιαίτερη συμπάθεια, γιὰ τὶς ἐργασίαι τῶν ἐλλήνων σπουδαστῶν, ποὺ ἐτίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους τὸ Ἰνστιτοῦτο Ἐπιστημῶν Ἀγωγῆς τῆς Γενεύης καὶ ἀπέκτησαν τίτλους καὶ τοῦ Διδακτορικοῦ διπλώματος. Αὐτοὶ ποὺ συνεργάσθηκαν μαζί τους στὴ Γενεύη, ξέρουν τί εἶναι ἡ Παιδαγωγικὴ ἔρευνα. Στὸ διάστημα τῶν σπουδῶν τους πραγματοποιήσαν πολλές ἔρευνες καὶ ἐξοικειώθηκαν μὲ τὶς μεθόδους ἐργασίαι σὲ σημεῖο, ποὺ εἶναι ἐξοπλισμένοι, γιὰ νὰ ἀναλάβουν ἐδῶ, σὲ ἑλληνικὸ ἔδαφος, ἔρευνες μὲ ἀσφάλεια καὶ ἀποτελεσματικότητα.

Δεύτερος λόγος ποὺ ἐπιθυμῶ νὰ κάμω ὑπαινιγμὸ στὴν πρόσφατη συνάντηση τῆς Γενεύης, εἶναι γιὰτὶ αὐτὴ φανέρωσε τὴν αὐξοῦσα σπουδαιότητα ποὺ παίρνει σήμερα ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα στὸν τομέα τῆς ἀγωγῆς. Ὅλες οἱ χῶρες ἀποκοτοῦν συνείδηση γιὰ ἓνα πράγμα: Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπάρξῃ πρόοδος οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἀνθρώπινη, χωρὶς ἓνα παιδαγωγικὸ σύστημα, ποὺ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴ μόρφωση τοῦ ἀνθρώπου πάντοτε μὲ μιὰ καλύτερη ἐκπαίδευση καὶ τελειότερο ἐξοπλισμὸ, γιὰ νὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ λύσωμε προβλήματα αὐριανά, ποὺ καὶ ἡ ὀρολογία τους μᾶς εἶναι ἀκόμη ἄγνωστη. Ἀλλὰ συγχρόνως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ πρόοδος στὴν ἀγωγή χωρὶς μιὰ μελέτη προσεκτικὴ, συστηματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ αὐτῆς τῆς μεθόδου τῆς ἀγωγῆς, τῆς μαθήσεως τῶν γνώσεων καὶ τῆς μορφώσεως τοῦ πνεύματος. Ἡ ἔρευνα, λοιπόν, σταθερὴ καὶ μὲ ἀκρίβεια ὀδηγημένη, ἐπιβάλλεται στοὺς παιδαγωγούς. Στὴν προκειμένη περίπτωση, ἐν τούτοις, ἓνα νέο γεγονός ἀναφύεται. Ἡ ἔρευνα δὲν μπορεῖ πλέον νὰ γίνεταὶ «κλειστὴ». Αὐτὴ δὲν μπορεῖ πλέον νὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μονωμένων ἐρευνῶν. Τουναντίον αὐτὴ πρέπει νὰ ἐνώσῃ ὀμάδες ἐρευνητῶν ποὺ, προσφέροντας τὶς γνώσεις τους καὶ τὶς τεχνικὲς τους ἀπὸ κοινού, ἐξασφαλίζουν στὶς ἔρευνες τὴν ἐπιτυχία καὶ ἀποτελεσματικότητα. Ἔτσι, ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος παίρνει τὸ χαρακτήρα μᾶς ἐκκλήσεως, ποὺ παίρνω τὸ θάρρος ν' ἀπευθύνω σ' ὄλους τοὺς παιδαγωγούς, σ' αὐτοὺς τῆς χώρας μου θεβαίως.

1. Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας ἦταν ὁ κ. Τρ. Τριανταφύλλου.

ἀλλὰ καὶ σ' αὐτοὺς τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ ἰδιαιτέρα αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Κρητικῆς γῆς, ποὺ τόσο θαυμάσια μᾶς δέχτηκε ἐμένα καὶ τὴ γυναῖκα μου στὶς ἀρχὲς τοῦ Αὐγούστου. Οἱ παιδαγωγικοὶ σας θησαυροὶ εἶναι πολυάριθμοι. Κάμετε νὰ ἐνωθοῦν σὲ ἰσχυρὸ δεσμό, γιὰ νὰ γίνουν οἱ καρποὶ τους ἀφθονώτεροι καὶ ἀσφαλέστεροι σὲ ἀποτέλεσμα. Ἐνώστε ἢ συνεχίστε νὰ ἐκῶνετε τὶς δυνάμεις σας, γιὰ νὰ ὀργανώσετε τὸν ἔλεγχο τῶν μεθόδων σας, τῶν σχολικῶν σας βιβλίων, τῶν προγραμμάτων σας, ὥστε νὰ μπορέσετε ἀπὸ τὴν ἔρευνα τῶν πραγμάτων νὰ κρατήσετε ὅ,τι εἶναι καλὸ. Κατόπιν ἢ καὶ συγχρόνως θὰ δώσετε τὴ συνεισφορά σας στὸ σύνολο τῶν ἐρευνῶν, ποὺ ὀργανώνονται διεθνῶς. Ἐτσι τὸ ἔργο τῆς ἀγωγῆς, ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμή εἶναι τὸ πιὸ ἐπείγον, θὰ μπορέσῃ χάρις σὲ σᾶς, ἀπὸ ἐσᾶς καὶ ἀπὸ ἐμᾶς ὅλους νὰ τελειοποιηθῇ σὲ ὠραιότητα καὶ ἀρετῇ. Θὰ ἔχωμε λοιπὸν ἐπιτύχει ὅ,τι μπορέσαμε νὰ κάμωμε, ὅ,τι εἶχαμε ὑποχρέωση νὰ κάμωμε.

Μετάφραση Α.Σ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΩΤΟΠΛΕΥΡΗΣ

